

ΜΑΘΗΜΑ 17 Τα βουνά και οι πεδιάδες στη ζωή των Ευρωπαίων

Βασικοί Ορισμοί

- **Ανάγλυφο:** το «σχήμα» της επιφάνειας της Γης (βουνά, πεδιάδες κ.ά.) που επηρεάζει δραστηριότητες όπως γεωργία, μεταφορές και οικιστική ανάπτυξη.
- **Αγαθά/υπηρεσίες βουνών:** παροχές προς τον άνθρωπο όπως ξυλεία, νερό, τουρισμός, ορυκτά/πετρώματα (όπως δίνονται ως παραδείγματα στο υλικό).
- **Δυσκολίες ορεινών περιοχών:** ζητήματα όπως διάβρωση, αποψίλωση και δυσκολία επικοινωνίας/έργων.
- **Προβλήματα πεδινών περιοχών:** ζητήματα όπως πλημμύρες, οικιστική πίεση και ρύπανση.
- **Τεχνολογία ως “αντιστάθμισμα”:** λύσεις (π.χ. σήραγγες, υδροπονία) που μειώνουν τους περιορισμούς του αναγλύφου.

Κύρια Σημεία

- Το ανάγλυφο επηρεάζει πλευρές της ανθρώπινης ζωής και δραστηριότητας (γεωργία, μεταφορές, οικιστική ανάπτυξη).
- Τα βουνά προσφέρουν αγαθά/υπηρεσίες (π.χ. ξυλεία, νερό, τουρισμό, ορυκτά), αλλά η αξιοποίησή τους συνοδεύεται από δυσκολίες και κινδύνους.
- Οι πεδιάδες διευκολύνουν δίκτυα, κατοικία και καλλιέργεια σε εύφορα εδάφη με χαμηλότερο κόστος.
- Ο άνθρωπος μεταβάλλει βουνά (υλοτομία, τεχνικά έργα, χιονοδρομικά) και πεδιάδες (αστικοποίηση, βιομηχανία, εντατική καλλιέργεια).
- Σήμερα η τεχνολογία έχει μειώσει τη σημασία του αναγλύφου ως περιοριστικού παράγοντα, χωρίς να την έχει καταργήσει.
- Χρειάζεται σαφής διάκριση: άλλα προβλήματα στα ορεινά (π.χ. διάβρωση/αποψίλωση) και άλλα στα πεδινά (π.χ. πλημμύρες/ρύπανση).

6 Ερωτήσεις Κατανόησης ΚΑΙ απαντήσεις (Ερ./Απ.)

1. **Ερ.** Ποιες 3 πλευρές της ανθρώπινης ζωής/δραστηριότητας επηρεάζονται από το ανάγλυφο;
Απ. Η γεωργία, οι μεταφορές και η οικιστική ανάπτυξη.

2. **Ερ.** Δώσε 4 παραδείγματα αγαθών/υπηρεσιών που μπορούν να προσφέρουν τα βουνά.
Απ. Ξυλεία, νερό/αποθήκευση νερού, τουρισμός (π.χ. χιονοδρομικά), ορυκτά/πετρώματα (εξόρυξη).
3. **Ερ.** Ποιες είναι 2 δυσκολίες/προβλήματα που τονίζει το υλικό για τις ορεινές περιοχές;
Απ. Η διάβρωση/αποψίλωση και η δυσκολία επικοινωνίας (ή/και η δυσκολία κατασκευής έργων στα βουνά).
4. **Ερ.** Ποιες είναι 3 χαρακτηριστικές πιέσεις/προβλήματα που μπορεί να έχουν οι πεδινές περιοχές;
Απ. Πλημμύρες, οικιστική πίεση και ρύπανση.
5. **Ερ.** Πώς αλλάζει ο άνθρωπος τα βουνά και τις πεδιάδες; Δώσε από 2 παραδείγματα για το καθένα.
Απ. Στα βουνά: υλοτομία, τεχνικά έργα/χιονοδρομικά. Στις πεδιάδες: αστικοποίηση, βιομηχανία/εντατική καλλιέργεια.
6. **Ερ.** Γιατί λέμε ότι σήμερα το ανάγλυφο δεν είναι «ο μοναδικός» καθοριστικός παράγοντας ανάπτυξης;
Απ. Επειδή η επιστήμη και η τεχνολογία έχουν μειώσει τους περιορισμούς του (π.χ. σήραγγες, υδροπονικές καλλιέργειες), χωρίς να τους εξαλείψουν.

Απαντήσεις Σχολικού Βιβλίου (ΝΑΙ, ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ)

- α. Ξυλεία για κατασκευή επίπλων → **Υ** (Υπηρεσία/Παροχή).
- β. Αποκλεισμός οδικών αρτηριών από κατολισθήσεις → **Δ** (Δυσκολία/Πρόβλημα).
- γ. Καταστροφή υποδομών από χιονοπτώσεις → **Δ**.
- δ. Λειτουργία χιονοδρομικών κέντρων → **Υ**.
- ε. Εξόρυξη μεταλλευμάτων και πετρωμάτων → **Υ**.
- στ. Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από υδατοπτώσεις → **Υ**.